

1. Uvodne napomene

Srbija trenutno ima oko 250 eksploatacionih polja na kojima se odvijaju rudarske aktivnosti, kao i oko 100 polja za istraživanje, na kojima su prisutne neke od najvećih svetskih rudarskih kompanija. Strane rudarske kompanije ulažu između \$10 miliona i \$100 miliona godišnje na geološka istraživanja u Srbiji.

Lokaliteti u Istočnoj i Zapadnoj Srbiji, uključujući Jadarski, Borski, Kolubarski i Sjenički basen, prepoznati su kao lokaliteti od značaja, kako za Vladu Srbije tako i za investitore. Navedeni lokaliteti sadrže velike rezerve uglja (lignita), kao i znatne ili pozamašne rezerve bakra, cinka, jadarita, srebra i zlata.

Pojednostavljivanje procedura za dobijanje dozvola za istraživanje i eksploataciju, ostaje ključni prioritet za privlačenje dodatnih investitora u Srbiju, kada je reč o rudarstvu. Zakon o rudarstvu i geološkim istraživanjima (2015) ("Zakon iz 2015") stupio je na snagu 16. decembra 2015. i stručna javnost ga je ocenila kao korak u pravom smeru.

2. Zakon iz 2015, pregled

Sva privredna društva i pravna lica, uključujući pojedince i preduzetnike, koji trenutno preduzimaju rudarsku eksploataciju i geološka istraživanja, moraju svoje privredne delatnosti usaglasiti sa novim Zakonom najkasnije do 16. decembra 2016. godine.

Godišnje naknade za zakup u rudarstvu nisu menjane, kako će to pitanje uređivati novi Zakon o naknadama, a koji trenutno priprema Ministarstvo finansija. Povodom pitanja koje je od jednakog značaja kao i pitanje naknada, Vlada je u novembru ove godine donela propis kojim se konkretizuje način plaćanja naknade u 2016. (kvartalno i na kraju godine), za korišćenje mineralnih sirovina i geotermalnih resursa.

Zakon iz 2015. kritikovan je zbog nametnutog ograničenja prava na štrajk u rudarskim oknima, kao i drugim objektima i lokalitetima, gde postoji potencijalna opasnost po zdravlje i život ljudi. Pravo na štrajk kod privrednog subjekta koji vrši eksploataciju, prema novom Zakonu iz 2015, ostvaruje se pod uslovom da se u vreme održavanja štrajka obezbedi sigurnost objekata, uređaja i instalacija, bezbednost i zdravlje ljudi.

Prema Zakonu o rudarstvu i geološkim istraživanjima iz 2011. ("Zakon iz 2011"), opštinama je poveren zadatak izdavanja dozvola u vezi sa geološkim istraživanjima, iako sa skromnim rezultatima. U tom pogledu, samo je petina od ukupnog broja predmetnih opština radila saglasno sa Zakonom iz 2011. Ogromna većina lokalnih opština pozivala se na nedostatak ljudskih i finansijskih resursa, pravdajući nemogućnost izvršavanja obaveza u vezi sa izdavanjem predmetnih dozvola, kako je bilo predviđeno Zakonom iz 2011.

Sve rudarske (istraživanje i eksploatacija) dozvole sada se izdaju od strane Ministarstva rudarstva i energetike ("Ministarstvo") ili nadležnog tela Autonomne pokrajine ("Pokrajinski

organ“) u slučaju kada se mineralne sirovine nalaze na teritoriji Autonomne pokrajine. Zakon iz 2015 predstavlja mineralne resurse od strateške važnosti za Republiku Srbiju: nafta i gas, ugljen, bakar i zlato, olovo i cink, bor i litijum, uljni škriljci, ostale mineralne sirovine, kao što je određeno od strane Vlade Republike Srbije.

Zakon iz 2015 sada uspostavlja mnogo precizniji okvir, koji se sastoji od (pored ostalih ciljeva i razmatranja) razvojnih planova, kako za geološka istraživanja tako i za rudarstvo. Politika i razvojni planovi moraju biti zasnovani na primeni najnovijih tehnoloških dostignuća koji obezbeđuju bezbednost na radnom mestu i zdravstvenu zaštitu za zaposlene u skladu sa regulatornim okvirom Evropske unije.

U nastavku, predviđa sveobuhvatnije zahteve koji se odnose na stručnost, kvalifikacije i iskustva ljudi koji se bave geološkim istraživanjima.

Dalje određuje da Ministarstvo mora da definiše tačne uslove, kriterijume i sadržinu projekta za sve tipove geoloških istraživanja.

Zakon iz 2015 sada propisuje da se geološka istraživanja mineralnih sirovina za dobijanje prirodnih građevinskih materijala vrše po osnovu za dobijanje dozvole za istraživanje koja se izdaje od strane Ministarstva ili Pokrajinskog organa. Ova bitna novina koja je predstavljena je veoma važna, pošto lokalne opštine nisu više u mogućnosti da odobri dozvole za istraživanje.

Zakon iz 2015 nalaže da je Rukovodilac za eksploataciju sada u obavezi da obezbedi stručan nadzor eksploatacije mineralnih sirovina kao i nadzor tokom svih rudarskih aktivnosti.

U dodatku, Zakon iz 2015 predviđa da eksploatacija nemetalnih mineralnih sirovina može biti izvršena samo dobijanjem dozvole za eksploataciju bilo od Ministarstva bilo od Pokrajinskog organa, podnošenjem Ministarstvu ili Pokrajinskom organu svu potrebnu dokumentaciju koja omogućava Ministarstvu ili Pokrajinskom organu izdavanje dozvole za eksploataciju, u svetlu svih relevantnih podataka.

Zakon iz 2015 je sada fleksibilniji određivanjem da, ukoliko bi bilo koji nedostaci bili otkriveni tokom izgradnje rudarskih objekata, period za uočavanje i uklanjanje tih nedostataka je produžen sa 90 (po Zakonu iz 2011) na 180 dana po Zakonu iz 2015. godine. Na kraju, Zakon iz 2015 sadrži novu odredbu da pravna lica mogu da konkurišu i dobiju dozvolu za istraživanje. Prema Zakonu iz 2011, samo pojedinci su imali pravo da konkurišu i dobiju dozvolu za istraživanje.

3. Završne napomene

Glavne novine koje su predstavljene u Zakonu iz 2015 koncentrisane su na skraćivanje procedure za izdavanje svih vrsta dozvola. Zakon iz 2015 je u skladu sa pravom Evropske unije i predviđa poboljšanu osnovu za takvo skraćivanje i pojednostavljivanje procedure

izdavanja dozvola. S obzirom da je Ministarstvo istaklo da novi pripremni period za okončanje procesa izdavanje dozvola može biti u rasponu od 6 do 12 meseci, to bi se pokazalo kao značajan napredak ukoliko se zaista ostvari u praksi. Izostavljanje opština iz procedure izdavanja dozvola sada mora biti praćeno poboljšanim profesionalnim angažmanom Ministarstva i Pokrajinskih organa u okviru njihovih nadležnosti i preuzimanjem pune profesionalne odgovornosti za poboljšanje investicione klime u okviru rudarskog sektora.